

Onderwerp Beknopte geschiedenis Nederlandse Vereniging voor Neurologie

Nadat Johannes Nicolaas Ramaer (1817-1887) in 1849 een belangrijke bijdrage aan de oprichting van de Maatschappij voor Geneeskunst had geleverd, nam hij in 1871, samen met nog drie andere gestichtartsen (Donkersloot, Lammerts van Bueren en Van Andel) het initiatief tot de oprichting van een vereniging voor psychiatrie (NVP).

In 1885 werden Gerbrandus Jelgersma (1859-1942), anatoom en prosector in het gesticht Meerenberg en latere hoogleraar psychiatrie in Leiden, en Cornelis Winkler (1855-1941), die in hetzelfde jaar tot lector in de psychiatrie te Utrecht werd benoemd, lid van de vereniging voor psychiatrie. In november 1895 werd een commissie benoemd "om onderzoek te verrichten naar de wenschelijkheid, om de Nederlandsche Vereeniging voor Psychiatrie te veranderen in een Vereeniging voor Psychiatrie en Neurologie, en zoo deze mocht blijken, in verband daarmee de noodige voorstellen te doen". Het voorstel kwam onder anderen van Jelgersma, de voorzitter van de NVP, Winkler, steunde het. Uiteindelijk vond in juni 1897 te Arnhem de "52e vergadering van de Nederlandsche Vereeniging voor Psychiatrie en Neurologie" plaats.

Mede door toedoen van Winkler en Jelgersma kregen de universiteiten in Amsterdam (GU in 1896 en VU in 1907), Utrecht (1893), Leiden (1899) en Groningen (1903) rond de eeuwwisseling een leerstoel in de psychiatrie (en neurologie). Hiermee werd de academische opleiding van zenuwartsen in Nederland mogelijk. Het had vele jaren geduurd voor het zover was: een psychiatrische kliniek was er toen nog niet aan elke universiteit. Winkler zorgde voor de benoeming van Johannes Karl August Wertheim Salomonson (1864-1922) in 1899 tot buitengewoon hoogleraar in de neurologie en medische elektriciteitsleer. Winkler had zich vooral in Duitsland bij Von Gudden en Wernicke, die hij als zijn voorbeeld beschouwde, georiënteerd. Ook bezocht hij in Wenen Meynert en Wagner von Jauregg. Later ging hij nog naar Zürich. In deze landen kende de stroming van de hersenpsychiatrie veel aanhang. Zo probeerde hij ook in Nederland het neurologisch en psychiatrisch onderwijs in één hand te krijgen. De Nederlandse psychiatrie en neurologie was van meet af aan sterk beïnvloed door de Duitse neuropsychiatrie.

In 1909, twaalf jaar na de toevoeging van de neurologie aan de NVP, ontstond een locale, aparte vereniging voor neurologie: de Amsterdamse Neurologen Vereniging (1909). Tien jaar later nam de groep die aanvankelijk het initiatief tot oprichting van de NVP, de Nederlandse Vereniging van Gestichtsartsen (1919). Later zouden de psychoanalytici, de epileptologen, de neurochirurgen, en de "EEG-specialisten" een eigen vereniging oprichten.

In 1922 overleed Wertheim Salomonson en een jaar later werden in Amsterdam een hoogleraar neurologie (B. Brouwer; 1881-1941) en een hoogleraar psychiatrie, K.H. Bouman, die vanaf 1915 Winklers leerstoel psychiatrie bekleedde, benoemd. Dit betekende de eerste scheiding van een leerstoel psychiatrie, in feite neuropsychiatrie, in een leerstoel neurologie en een leerstoel psychiatrie in Nederland.

De vereniging bleef echter nog geruime tijd één geheel. In 1950 vergaderden de leden van de NVPN over "De verhouding tussen psychiatrie en neurologie in verband met de opleiding" waarbij Prick een geïntegreerde psychiatrische en neurologische opleiding voorstelde. Hoewel Ter Braak en Verjaal voorstanders waren van een volledige scheiding, werd gestemd voor de geïntegreerde opleiding. Toch ging geleidelijk aan de opvatting heersen dat het vak niet meer te beheersen was door één persoon. In 1959 deed Sillevius Smitt een voorstel om twee afdelingen met een eigen bestuur, overkoepeld door een hoofdbestuur, op te richten. In 1962 vonden de constituerende vergaderingen plaats van de afdeling neurologie en de afdeling psychiatrie.

In december 1973 werd, na de erkenning van aparte specialismen voor Psychiatrie en Neurologie door het Centraal College, besloten tot een splitsing van de Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie en Neurologie.

Op 1 januari 1974 werd de Nederlandse Vereniging voor Neurologie gesticht en op 23 januari 1974 koninklijk goedgekeurd. In oktober 1983 werd door het Centraal College besloten het specialisme Zenuw- en Zielsziekten op te heffen.

Literatuur:

Koehler PJ, Bruyn GW, Moffie D. A century of Dutch neurology. Clin Neurol Neurosurg 1998;100:241-253.